

Освіта ХХІ століття

Наукова, освітня, просвітницька місія університету

Віктор КОЦУР,

*доктор історичних наук, професор, дійсний член НАПН України,
ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»*

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди – сучасний регіональний вищий навчальний заклад, діяльність якого, з одного боку, базується на глибоких багатовікових традиціях розвитку освіти Переяславщини, а з іншого – відповідає сучасним вимогам розвитку інформаційного суспільства, кращим зразкам вітчизняної вищої школи. До найвизначніших етапів розвитку освіти краю потрібно віднести створення в 1702 р. у Вознесенському монастирі Переяслава духовної школи, в 1706 р. – школи іконопису, в 1738 р. – Переяславського колегіуму, 1932 р. – Переяславського педагогічного технікуму, 1943 р. – Переяслав-Хмельницького педагогічного училища, 1986 р. – Переяслав-Хмельницького філіалу Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, 1993 р. – Переяслав-Хмельницького державного педагогічного інституту імені Г.С. Сковороди, а в 2002 р. – державного педагогічного університету.

Становлення вищого педагогічного навчального закладу на Київщині в другій половині 80-х – на початку 90-х років ХХ ст. відбувалося за активної матеріально-технічної підтримки Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, його наукового та навчально-методичного супроводу. Динамічно, на оновленій матеріально-технічній, модернізованій навчально-лабораторній базі, на основі сучасних інформаційних технологій, потужного науково-методичного забезпечення розвивається сучасний університет.

У ВНЗ навчаються 4870 студентів і аспірантів, працюють 8 дійсних членів та членів-кореспондентів НАН України, НАПН України, інших галузевих

академії наук, 64 доктори наук, професори, 192 кандидати наук, доценти. З 2004 р. в університеті запроваджено кредитно-трансферну систему організації навчання в усіх структурних підрозділах, введено автоматизовану систему управління навчальною, науковою і виховною роботою.

В університеті діють 10 відомих на терені України і за її межами науково-педагогічних шкіл. Серед викладачів університету – 14 заслужених працівників освіти, 3 заслужені працівники культури, 2 заслужені працівники науки і техніки. Колектив університету пишається своїми випускниками – Героями України Віталієм Кличком, Оленою Юрковською, 13 переможцями і призерами Олімпійських ігор, 9 чемпіонами світу, 16 чемпіонами Європи.

За рейтингом вищих навчальних закладів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 2011 р., Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» посідає 3-тє місце серед педагогічних університетів, а за визначенням ЮНЕСКО – 134-тє серед двохсот кращих вищих закладів освіти України. З року в рік рейтингові показники ВНЗ покращуються.

У структурі університету – 7 факультетів, відділення довузівської і післядипломної освіти, 4 навчально-науково-виробничих та 15 навчальних комплексів.

Університет виконує місію сучасного наукового центру, де діє аспірантура з 13 спеціальностей, а на 28 кафедрах розробляються 8 держбюджетних та 37 ініціативних наукових тем з актуальних проблем філософії освіти, історії України, педагогіки і психології, мови і літератури, теорії і методики фізичного виховання.

В університеті діють 4 спеціалізовані вчені ради: одна – із захисту докторських дисертацій, три – кандидатських. Окрім того, аспіранти навчаються та захищають дисертаційні дослідження в провідних ВНЗ України, науково-дослідних інститутах НАН та

НАПН України, з якими університет упродовж багатьох років плідно співпрацює в рамках програми інтеграції університетської і академічної науки.

Активізується міжнародна співпраця університету з вищими навчальними закладами і науковими установами Європи, Російської Федерації, Білорусі. Переяслав-Хмельницький педуніверситет разом з Інститутом загальної історії РАН започаткували школу молодих учених України і Росії, яка сьогодні перетворилася в літню школу молодих учених країн СНД, лабораторію обміну досвідом багатонаціональних колективів науковців.

Отже, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди успішно виконує освітню місію з підготовки висококваліфікованих спеціалістів як для регіону, так і України в цілому. 75% випускників отримують перше робоче місце в Київській області. Підготовка фахівців для національної системи шкільної освіти, економіки України відповідає вимогам державних стандартів, запитам суспільства і особистості.

Поява на освітній карті Київщини педагогічного університету з роками докорінно змінила соціальний склад населення м. Переяслава-Хмельницького та регіону в цілому. Сьогодні кожний шостий мешканець міста – студент університету; в ньому навчаються 40–50% випускників шкіл Переяслава і району; дві третини директорів шкіл і вчителів фізвиховання Київщини закінчили переяславський ВНЗ. Водночас в університеті навчаються студенти із 15 областей України. Він відіграє важливу наукову, просвітницьку та культурну роль на теренах Київщини, у зміцненні співпраці науковців і педагогів України та країн СНД, в обміні досвідом щодо виконання вимог Болонської конвенції.

Сьогодні Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди відповідно до рішення Державної акредитаційної комісії визнано акредитованим за статусом вищого навчального закладу IV рівня, який готує фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». На освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр» ведеться підготовка за 8 галузями знань та 18 напрямками підготовки.

Навчання за магістерськими програмами здійснюється за 4 напрямками та 17 спеціальностями, які акредитовані за четвертим рівнем, що становить 89% спеціальностей, за якими проводиться освітня діяльність університету.

Перепідготовка спеціалістів забезпечується відділенням післядипломної освіти за 3 напрямками та 13 спеціальностями за третім рівнем акредитації.

Університет має ліцензію на підготовку абітурієнтів до вступу до вищого навчального закладу загальним обсягом 150 осіб.

Державна атестація бакалаврів, спеціалістів і магістрів у ВНЗ здійснюється відповідно до законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», положень «Про організацію навчального процесу у вищих

навчальних закладах», «Про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу», державних та галузевих стандартів освіти та інших нормативних актів України з питань освіти, положення «Про організацію навчального процесу у Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті», затвердженого Вченою радою вищого навчального закладу. Вона проводиться за напрямами та спеціальностями, передбаченими постановами Кабінету Міністрів України, ліцензіями, сертифікатами відповідних напрямів підготовки і спеціальностей, і завершується видачею диплома державного зразка про здобутий освітньо-кваліфікаційний рівень та присвоєну кваліфікацію.

Система державної атестації охоплює: державні іспити зі спеціальностей та напрямів на основі елементів тестової форми моніторингу якості підготовки фахівців у форматі комп'ютерної програми «Екзаменатор», автоматизованої системи управління навчальним закладом 1С: Підприємство 8.1; кваліфікаційний іспит; захист дипломних і магістерських робіт.

Така структурована система контролю дає змогу об'єктивніше оцінювати рівень підготовки випускників і за потреби вносити корективи до навчального процесу з метою підвищення його якості. На кафедрах університету виконуються комплексні теми наукових досліджень, а відповідно до них пропонується тематика дипломних і магістерських робіт, яка передбачає дослідження актуальних проблем фахової підготовки і має насамперед практичну спрямованість.

Студенти університету забезпечені необхідними методичними рекомендаціями щодо написання, оформлення і захисту дипломних та магістерських робіт. Апробація наукових робіт проводиться на відповідних кафедрах і передбачає обов'язкову публікації у наукових виданнях.

Керівниками магістерських робіт призначаються досвідчені педагоги, зазвичай професори, які мають багаторічний стаж науково-педагогічної діяльності. Рецензують роботи студентів провідні вчені університетів та науково-дослідних інститутів України.

У сучасних умовах інтеграції вищої школи України до європейського освітнього простору забезпечення її мобільності і активного реагування на запити ринку праці потребує не лише оновлення принципів організації навчального процесу, які втілюються навчальними підрозділами університету, а й удосконалення механізмів оцінювання якості вищої освіти. Для реалізації зазначених завдань в університеті вживаються заходи щодо вдосконалення державної атестації випускників шляхом переорієнтації її на європейську оцінку якості підготовки. Це передбачає як визначення рівня сформованості компетентності випускників, так і їхньої

здатності до практичної діяльності та відповідності кваліфікаційним вимогам.

3 січня 2011 р. для покращення роботи з працевлаштування випускників, забезпечення ефективною співпраці з органами влади, місцевого самоврядування та бізнес-спільнотою в університеті створено відділ підтримки освітніх ініціатив, професійного розвитку та кар'єри.

У рамках визначеної стратегії, наприклад, у травні 2011 р. відділ спільно зі студентською радою університету та Київським обласним центром зайнятості провели зустрічі з випускниками університету щодо можливостей їх подальшого працевлаштування в Київській області.

Створено новий веб-ресурс, який полегшує комунікацію «студент – роботодавець». Відділом введено до навчального плану спеціалізований курс «Основи професійної орієнтації» обсягом 2 кредити (72 год) для студентів усіх спеціальностей ОКР «магістр», денної та заочної форм навчання.

На базі університету за участю органів місцевої влади розпочато реалізацію програми підготовки молодіжного кадрового резерву для органів місцевого самоврядування. З грудня 2011 р. діють меморандуми про співпрацю між університетом та Переяслав-Хмельницькою районною державною адміністрацією, Переяслав-Хмельницькою районною радою, Переяслав-Хмельницькою міською радою. Домовленості передбачають підготовку випускників університету для участі в конкурсах на заміщення вакантних посад в органах місцевого самоврядування.

В університеті вдосконалюється організація навчального процесу, запроваджуються новітні технології, відпрацьовуються сучасні інноваційні форми і методи роботи, оновлюється зміст фахової підготовки студентів.

Розвиток ВНЗ відбувається синхронно з процесами інформатизації суспільства шляхом введення в дію у 2001 р. Програми інформатизації та розвитку телекомунікацій освітнього простору. Сьогодні всі структурні підрозділи закладу на 100% забезпечені сучасною комп'ютерною технікою. В університеті функціонують 12 сучасних комп'ютерних класів, оснащених 479 комп'ютерами, що становить 16 робочих місць на сто студентів і відповідає акредитаційним вимогам.

Університет динамічно розвивається, крок за кроком втілюючи в життя вимоги Болонської декларації. У 2005 р. введено в дію Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в університеті за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Згідно з Положенням, робочою групою університету впродовж 2006–2008 років оновлено навчальні плани з усіх 8 галузей і 18 напрямів підготовки бакалаврів денної та заочної форм навчання, а з 2012 р. за кредитно-трансферною системою почали навчатися студенти освітньо-кваліфікаційних рівнів «спеціаліст» і «магістр». Визначальними принципами такої

модернізації в руслі вимог Болонської декларації є інтеграція навчальних курсів із подальшим зменшенням їх кількості, забезпечення вимірювання трудомісткості навчальної роботи в європейських кредитах (36 год), удосконалення графіків навчального процесу, переструктурування видів навчальної діяльності, зменшення тижневого аудиторного навантаження і зміщення акцентів на самостійну та наукову роботу студентів.

В університеті розроблено нове Положення про оцінювання знань студентів. Ним передбачено оцінювання навчальних досягнень студентів за 100-бальною, літерною шкалою системи ECTS та традиційною 5-бальною шкалою. Кількість балів, що присвоюються студентам, розподіляється за критеріями виконання практичного (50 балів), теоретичного (30 балів) модулів та модуля самостійної роботи (20 балів).

Облік успішності студента систематично ведеться в електронній інформаційній базі модульного навчального середовища відповідно до оцінок, виставлених у журналах академічних груп.

Перехід на електронну тестову форму моніторингу якості навчального процесу дає можливість спостерігати за навчальною траєкторією студента та позбутися суб'єктивізму в оцінюванні його знань. Для координації роботи в цьому напрямі в університеті створено Навчально-науковий центр тестових технологій та моніторингу якості надання освітніх послуг. Модульні робочі програми з кожної дисципліни і тестові бази моніторингу якості знань розміщені в електронній інформаційній базі модульного навчального середовища університету. Доступ студентів до цих ресурсів забезпечується завдяки створенню комп'ютерної та телекомунікаційної мереж, що становлять основу інформаційної системи університету.

У ВНЗ запроваджено оновлену навчально-облікову та статистичну документацію (відомості обліку успішності студентів, журнали академічних груп, індивідуальні навчальні плани студентів (ІНПС) єдиного зразка).

На сучасному етапі розвитку вищої школи університет першорядну увагу приділяє оновленню змісту і форм професійної діяльності науково-педагогічних працівників; інтенсифікації навчально-пізнавальної діяльності студентів; підвищенню їхньої навчальної мотивації; задоволенню освітніх потреб усіх суб'єктів навчально-виховного процесу шляхом удосконалення кадрового та матеріально-технічного забезпечення; створенню системи менеджменту якості освітніх послуг; дотриманню об'єктивності, відкритості та прозорості в проведенні заліково-екзаменаційних сесій; посиленню практично-орієнтованого спрямування навчання шляхом залучення до процесу викладання фахівців-практиків сфери освіти та академічних установ.

Значні зусилля колективи кафедр зосереджують на складанні модульних навчальних програм і модульного планування; модульному розподілі

навчальних дисциплін і визначенні оптимального часу на засвоєння кожного модуля; створенні більш як двох тисяч тестових баз для контролю якості знань; підготовці модульних посібників і підручників; визначенні системи контрольних параметрів із кожної навчальної дисципліни; напрацюванні матеріалів для створення модульного навчального середовища та контролю й оцінювання знань студентів за допомогою комп'ютерних технологій.

Серед пріоритетних напрямів діяльності університету є автоматизація управління навчальним процесом за допомогою спеціальних інформаційно-комунікаційних технологій. Завдяки інформаційним технологіям в університеті створено комп'ютерно-орієнтоване навчальне середовище.

Система управління навчальним закладом дає змогу здійснювати контроль навчально-виховного процесу з моменту вступу студента до ВНЗ, вести облік його успішності протягом семестру та визначати рейтинг якості знань як одну із складових організації навчання. Ця система забезпечує також планування і контроль за виконанням навчально-педагогічного навантаження професорсько-викладацьким складом університету, виконання навчальних планів загалом за кожною спеціальністю, кожним напрямом підготовки та освітньо-кваліфікаційним рівнем. Програмні модулі автоматизованої системи дають змогу: вести статистичний облік і контроль контингенту студентів; забезпечувати генерацію та друк деканатами відомостей обліку успішності студентів; здійснювати оперативний облік та аналіз успішності студентів денної форми навчання й генерацію звітів щодо розрахунку навчальних рейтингів і пропозицій до нарахування стипендії; генерувати та видрукувати додатки до дипломів про вищу освіту; суттєво спростити документообіг обліково-навчальної документації між навчальними підрозділами університету.

З 1 вересня 2006 р. в університеті реалізується комплекс заходів, спрямованих на поліпшення якості знань студентів. Забезпечення якості освіти та конкурентоспроможності випускників є одним із головних завдань навчального закладу. До найбільш вагомих чинників якості освіти варто віднести: добір науково-педагогічних кадрів, підвищення рівня навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, впровадження інноваційних технологій навчання, розвиток матеріально-технічної бази, вдосконалення системи контролю якості освіти, стимулювання успішності студентів тощо.

Основними формами моніторингу якості освіти в університеті є насамперед проведення відкритих лекцій, взаємовідвідування занять, контрольні відвідування занять посадовими особами, ректорські контрольні роботи, поточний і підсумковий контроль якості підготовки майбутніх фахівців, аналіз науково-методичного забезпечення навчального процесу тощо.

Керівники кафедр та інших структурних підрозділів реалізують освітню стратегію університету

через індикатори якості, які досягаються шляхом ефективного використання навчально-методичних інформаційних ресурсів, аналізу і вдосконалення механізмів забезпечення якості освіти на основі інструктивно-методичних рекомендацій центру тестових технологій та моніторингу якості надання освітніх послуг. Результати аналізу успішності студентів стають предметом обговорення на засіданнях вченої ради університету, ректорату та рад факультетів, де приймаються відповідні організаційні, науково-методичні та адміністративні рішення з метою вдосконалення навчальної роботи, подолання виявлених порушень. Водночас систематично підвищується кваліфікація професорсько-викладацького складу та інших співробітників – учасників процесу навчання і виховання.

З метою забезпечення випереджальної науково-методичної підготовки фахівців до впровадження інформаційних та інноваційних технологій навчання на всіх спеціальностях введено відповідні курси: «Сучасні інформаційні технології в освіті і науці», «Інформаційна культура студента» та ін.

У навчальному процесі використовуються програмні засоби: «Gran», «Machad», «Promt», «Corel Draw», «Visual Basic»; мультимедійні комплекси (словники, енциклопедії, тестові комплекси).

Важливою ланкою роботи є забезпечення студентів фаховою навчально-методичною літературою. Значна увага приділяється розробленню електронних і паперових версій методичних матеріалів. Підготовка науково-методичної літератури до видання здійснюється кафедрами згідно з річними і перспективними планами.

Упродовж десяти років університет є учасником міжнародних та всеукраїнських освітянських виставок. Досягнення університету відзначені численними золотими, срібними та бронзовими медалями і дипломами.

У 2011 р. університет на Національній виставці-презентації «Інноватика в сучасній освіті» відзначений Гран-прі «Лідер вищої освіти України» та в номінаціях «Видання підручників і навчальних посібників нового покоління для профільних вищих навчальних закладів», «Інновації у використанні інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі».

У 2012 р. за досягнення в науковій, педагогічній і виховній роботі відзначені 82 працівники університету, зокрема 2 особи державними та урядовими нагородами; 9 – регіональними відзнаками (почесними грамотами та дипломами Київської МДА, профспілкових організацій, духовних організацій); 71 особа – відзнаками університету (грамотою університету, подякою, медаллю університету).

Важливу роль у навчанні та вихованні студентської молоді відіграє бібліотека, яка перейшла на якісно новий рівень роботи – моделювання бібліотечного простору, здатного задовольнити інформаційні потреби читачів, забезпечення максимально відкритого доступу до бібліотечних фондів.

Колектив застосовує нові підходи до раціонального використання функціональних зон, оновлення інтер'єрів, впровадження інноватики у діяльність університетської бібліотеки.

Формування інформаційної культури читачів забезпечується шляхом проведення декад першокурсника (бібліотечні уроки для першоккурсників), екскурсій бібліотекою, тематичних оглядів книг за спеціальностями, майстер-класів; навчання користувачів інформаційного пошуку в традиційних та електронному каталогах; ознайомлення з бібліографічними виданнями; організації традиційних книжкових виставок, оновлення документації на стендах «Експрес-інформація», «Новинки бібліотеки» тощо.

Щорічно, починаючи з 2005 р., в університеті розгортаються книжкові виставки «Наукові досягнення. Успіх», на яких демонструються наукові праці викладачів та співробітників відділів: підручники, посібники, монографії, методичні розробки, статті у вітчизняних та зарубіжних наукових і науково-методичних виданнях, а також численні відзнаки та нагороди студентів і науковців за вагомі досягнення у різних сферах діяльності. Такі щорічні виставки мають великий резонанс серед викладачів і студентів, оскільки стають джерелом інформації про стан наукової роботи, демонструють нові навчальні видання, необхідні студентам, відображають діяльність вищого навчального закладу за певний відрізок часу.

Стало доброю традицією організовувати спільними зусиллями бібліотекарів, студентів та викладачів виставки студентських робіт – картин, художніх виробів. Тісно співпрацюють з бібліотекою доценти університету О.В. Стрілець, О.О. Смірнова, Т.М. Носаченко, Л.І. Ляшко та ін. На виставковій галереї «Творчий автограф читача» репрезентовано виставки «Мистецький колаж: творчі асоціації», «Українська народна лялька-мотанка», «Мальовнича Україна», «Душі одкровення: фарбами, звуками, відчуттям», «Мандруючи казковими стежками», «Благословенне місто – Переяслав», «Сповідь жінки-берегині».

До 25-річчя заснування університету створено електронні бібліографічні покажчики: «Наукові праці викладачів 1986–2011 рр.», «Грані бібліотечної творчості 1986–2011 рр.».

Завдяки технічним можливостям бібліотеки студентам забезпечується доступ до модульного навчального середовища для здійснення поточного та підсумкового контролю знань. Бібліотека співпрацює з усіма структурними підрозділами ВНЗ, надаючи ресурси та сервіс для підтримки і проведення дослідницьких програм, проектів, наукових заходів тощо.

Ресурс університетської бібліотеки становить близько 359 тис. одиниць. Лише в 2011 р. на баланс бібліотеки було прийнято документів на суму 350000 грн, з яких за кошти університету придбано на суму 231586 грн.

Бібліотека забезпечує ефективне функціонування системи реферативно-аналітичного супроводу навчального процесу університету. Постійно відбувається аналітико-синтетична обробка статей періодичних та продовжуваних видань. Наприклад, база даних статей охоплює 57857 записів, база даних всіх електронних записів становить 156644.

Університетська бібліотека оперативно виконує замовлення читачів, постійно вдосконалюються форми і методи їх обслуговування. Середньорічний статистичний показник кількості читачів залишається стабільним. У 2012 р. послугами бібліотеки скористались 24193 читачі (всіма відділами обслуговування), яким було видано 717032 книги і журнали. Скористалися електронними ресурсами мережі 2565 користувачів.

У 2011 р. бібліотека стала членом Української бібліотечної асоціації. На базі бібліотеки відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан і перспективи» (9–11 листопада 2011 р., Київ – Переяслав-Хмельницький), під час якої було представлено здобутки і творчі напрацювання колективу. Бібліотеку університету відзначено дипломом третього ступеня за підсумками Всеукраїнського конкурсу «Бібліотека року 2011», що проводився Українською бібліотечною асоціацією, за створення та реалізацію моделі сучасної бібліотеки вищого навчального закладу.

Бібліотека активно співпрацює з Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського, НБУ імені В.І. Вернадського та університетськими бібліотеками України, що сприяє професійному розвитку, взаємообміну знаннями, трансформації і реалізації досвіду, ініціатив, думок тощо.

Наукова робота є основою для забезпечення освітнього процесу в університеті і має безпосередній вплив на професійний рівень професорсько-викладацького складу, матеріально-технічне та методичне забезпечення ВНЗ. У цьому контексті колектив Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету вбачає свою місію насамперед у збереженні, ефективному використанні й розвитку наукового, культурного, економічного й педагогічного потенціалу для інтелектуального зростання країни та духовного розвитку суспільства; формуванні інноваційних основ навчально-виховного процесу, розробленні особистісно орієнтованих методів навчання; забезпеченні європейських стандартів якості освіти та інтеграції вітчизняної науки і освіти у світовий інтелектуальний простір; підготовці науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації в аспірантурі та докторантурі.

Наукова тематика кафедр університету спрямована на забезпечення ефективної навчально-виховної роботи, розвиток науково-педагогічної творчості студентства, здобуття нових знань,

упровадження сучасних педагогічних технологій, нових методів навчання.

За джерелами фінансування тематика науково-дослідної роботи університету поділяється на держбюджетну, яка фінансується Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, та ініціативну, що входить до індивідуальних планів викладачів і є обов'язковою до виконання.

Держбюджетна тематика в університеті розробляється з 1999 р. За весь період було зареєстровано 29 наукових тем, з яких 21 держбюджетна тема виконана, а 8 у стані подальшого розроблення.

Результати наукових досліджень викладачів університету систематично впроваджуються в навчальний процес. Це підвищує якість освіти, сприяє цілеспрямованому формуванню творчого потенціалу сучасного фахівця-педагога, забезпечує інноваційність навчання в університеті. Результати наукових досліджень неодноразово репрезентувалися на міжнародних і всеукраїнських освітанських виставках, за що, зокрема, в 2012 р. університет здобув чотири золоті медалі.

Важливим аспектом формування особистості майбутнього науковця в контексті інтеграції освітньої системи України до європейського науково-освітнього простору є науково-дослідна та інноваційна діяльність студентів. Наукова робота активізує творчі пошуки в навчальному процесі, слугує потужним засобом добору кадрів для підготовки висококваліфікованих фахівців, збереження і відновлення потенціалу наукових шкіл.

Система науково-дослідної діяльності студентів університету представлена сукупністю заходів, які направлені на набуття студентською молоддю наперед навичок дослідницької роботи, залучення її до самостійного наукового пошуку, написання наукових робіт різного рівня, які публікуються у збірниках студентських наукових робіт, а кращі з них – у фахових виданнях.

Науково-дослідна робота студентів має системний характер і враховується в академічному рейтингу учасників навчального процесу. Університетське положення «Про нарахування балів за наукову роботу студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу» спрямоване саме на підтримку наукових пошуків молодих дослідників.

Студент, який обрав професію вчителя, опановує творчий підхід, багатогранну методику розуміння складної природи речей. Саме це дасть йому змогу методично правильно і дидактично доцільно здійснювати навчально-виховний процес у школі. Університет озброює студентів способами і прийомами ефективної самостійної роботи, формує вміння вдосконалювати свої знання, виробляти навички дослідника, що не лише орієнтується в безмежних потоках інформації, а й критично їх аналізує. Науково-дослідна робота є обов'язковим елементом підготовки фахівця національної системи освіти.

Саме тому студентів, які здійснюють науково-дослідну роботу в університеті, об'єднує наукове студентське товариство (НСТ), основними завданнями якого є формування основ загальної наукової культури, дослідницьких умінь і навичок, виявлення талановитої молоді, схильної до наукового пошуку, здатної творчо мислити.

Важливими формами дослідницької роботи студентів є наукові гуртки і проблемні групи, де вони активно залучаються до виконання кафедральної тематики під керівництвом досвідчених учених. В університеті успішно працюють 9 наукових гуртків і 93 проблемні групи. До наукової роботи в них залучено понад 1100 осіб, що становить близько 45% від загальної кількості студентів денної форми навчання. Всього ж науково-дослідною роботою охоплено 1673 студенти, що становить майже 70% від контингенту студентів денної форми навчання.

Рік у рік зростає в науковому університетському просторі частка публікацій магістрів. Якщо в 2007 р. магістрантами було надруковано 115 одноосібних статей у фахових виданнях, збірниках доповідей міжвузівських, всеукраїнських та міжнародних конференцій, то в 2011 р. – 467. Найбільша кількість студентських публікацій на філологічному факультеті – 174, фінансово-економічному факультеті – 153, на факультеті фізичного виховання і природознавства – 88.

Чільне місце в науково-дослідній діяльності студентів належить кваліфікаційним роботам, виконання яких забезпечує поглиблення теоретичних знань і практичних умінь, удосконалення навичок самостійного наукового пошуку. Щорічно зростає кількість захищених дипломних і магістерських робіт. Якщо в 2008 р. їх було 838, в 2009 р. – 914, то в 2012 р. – 1204.

Постійна участь студентів у наукових конференціях збагачує їх досвідом ведення публічних дискусій. За матеріалами конференцій видаються збірники: «Український науково-інтелектуальний простір: реалії та перспективи розвитку», «Природничо-географічний вісник», «Економічний вісник: збірник наукових праць студентів та магістрів», «Актуальні проблеми управління закладами освіти», «Актуальні питання викладання спортивних ігор, туризму і спортивних дисциплін у закладах освіти», «Літературознавчі студії», «Сучасні аспекти лінгводидактики у студентських дослідженнях», «Теоретичні і прикладні аспекти іноземної філології» тощо.

Виразною рисою самодостатнього вищого навчального закладу є наявність наукових шкіл, які посідають чільне місце в університетському науковому просторі. Сьогодні в університеті ефективно діють 10 наукових шкіл.

Розвивається міжнародна співпраця. Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди взяв участь у міжнародних проектах Темпус:

– разом з Іспанським університетом University of Cordoba (Avda. Medina Azahara 5, 14071, Cordoba,

Spain) в проєкті «Centres of Student Initiatives and Services [CSIS] with the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency»;

– з Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова у проєкті «The New Teacher for New Europe (NTNE) with the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency».

Університет приєднався до міжнародного проєкту «ISIC (ITIC) card». ISIC (International Student Identity Card) – міжнародне посвідчення студента; ITIC (International Teacher Identity Card) – міжнародне посвідчення викладача.

За активною участю університетського відділу міжнародного співробітництва влітку 2011 р. студенти університету долучилися до програм культурного обміну, а саме: студенти Марина Кирилюк, Ірина Ступак заявили про себе в програмі «Camp America» (США); Анна Порфир'єва взяла участь у волонтерській програмі «Монкомру-лес-Мін» (Франція); Ангеліна Крамаренко, Богдан Загородній приєдналися до волонтерської програми (Польща); Любов Коваль – програми «Au-pair» (Голландія).

На базі Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди проходять міжнародні волонтерські табори. Їхні учасники – волонтери з 10 країн Євросоюзу та Кореї, а також України.

Університет підтримує активні зв'язки з ВНЗ Москви, Санкт-Петербурга, Краснодару, Шуї тощо.

Отже, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, виконуючи наукову, освітню і просвітницьку місію в регіоні, активно інтегрується в національний і європейський освітній простір, зберігаючи і примножуючи вітчизняні педагогічні традиції, здійснюючи потужний культурологічний вплив на древній історичній землі Володимира Мономаха, Богдана Хмельницького, Григорія Сковороди, Тараса Шевченка, Михайла Сікорського.

Анотації

Віктор КОЦУР **Наукова, освітня, просвітницька місія університету**

У статті здійснено ґрунтовний аналіз навчальної, наукової, виховної діяльності ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», розглянуто інноваційні технології організації і управління навчально-виховним процесом, забезпечення якості знань студентів, формування творчої, високоморальної особистості, громадянина-патріота.

Ключові слова: регіональний вищий навчальний заклад, місія університету, підготовка вчителя, виховання особистості, якість освіти.

Віктор КОЦУР **Научная, образовательная, просветительская миссия университета**

В статье осуществлён глубокий анализ учебной, научной, воспитательной деятельности ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды», рассмотрены инновационные технологии организации и управления учебно-воспитательным процессом, обеспечения качества знаний студентов, формирования творческой, высокоморальной личности, гражданина-патриота.

Ключевые слова: региональное высшее учебное заведение, миссия университета, подготовка учителя, воспитание личности, качество образования.

Victor KOTSUR **Scientific, educational, enlightening mission of the university**

In the article the deep analysis of educational, scientific, educative activity of the State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical University named by Hryhoriy Skovoroda» is carried out. Innovative technologies of organization and management of teaching and educational process, ensuring quality of knowledge of the students, formation of the creative, high-moral person, the citizen-patriot are considered.

Keywords: regional higher educational institution, university mission, preparation of the teacher, education of the person, quality of education.

